

111118-20 Texter från Retreaten på Solliden. Björn Helgesson

Första föredraget: Jonasyndromet

En signal om hur viktig Jona bok är får vi av det är den enda profeten som Jesus själv identifierar sig med. När man slår upp boken kan man först bli besviken eftersom den är kort och Jonas profetia består av en enda mening. Jona är inte heller någon förebild utan snarare ett varnande exempel. Hela berättelsen är ganska bisarr; föreställ dig bara en hel stads samlade djur klädda i säckväv!

Bege dig till Nineve, uppmanar Gud Jona. I de flesta engelska upplagor av bibeln står det: Res dig och gå till Nineve. En tvådelad uppmaning: Att resa sig upp och att sedan börja gå. Här finns en sanning för oss alla: Vår vilja behöver bli ett val som sedan behöver upprepas och bli en vana. Steg läggs till steg. Vi rör oss framåt. Upprepade val.

Uppmaningen att gå var riktad till Jona, men alla människor får en kallelse från Gud som vi värjer oss emot. Johannes döparen sa: Omvänd er! Du och jag vårt eget privata Nineve. När kallelsen kommer har vi förhinder. Det finns någonting viktigare som står i vägen. Under allt viktigt jag behöver prioritera, alla mina rimliga skäl för att låta bli, finns min ovilja att göra Guds befallning. På samma sätt som när Jesus i en liknelse berättar om den stora bröllopsfesten. Folk blir inbjudna, men alla har bra skäl för att låta bli att komma. Låt mig vara ifred, Gud! Att lyda Gud betyder att jag måste vara olydig mot mina egna önskemål, mina egna begär. I romanen Moby Dick håller Fader Mapple en glödande predikan om Jonas och vår ovilja att följa Guds befallningar. En konsult har besökt personalen i OP några gånger senaste tiden. Han menade att om vår kund inte ville ha vår vara var vi tvungna att byta vara. Vårt svar var att kyrkans huvudbudskap är något ingen vill ha, nämligen omvändelse. Jesus sa: Vänd om, följ mig. I bergspredikan uppmanar han oss att bryta med det som är naturligt för oss; vänd andra kinden till när någon slår dig, förlåt istället för att hämnas, älska utanför vänkretsen. Gå utöver det naturliga. Varje gång tar det emot. Långsamt omformas mitt hjärta.

Jona vet väl vad Gud kräver och han flyr medvetet, förföljt av sitt eget dåliga samvete. Vi som följer Jesus är smärtsamt medvetna om vårt eget Nineve. Hur kan Jona sova trots stormen? Är inte sömnen den yttersta flykten från det vi inte orkar bära?

Det finns en likartad berättelse i Jesu liv. I Markus fjärde kapitel berättas det om hur Jesus och lärjungarna seglar över en sjö: *"Då kom en häftig stormby och vågorna slog in i båten, så att den vara nära att fyllas. Självt låg han – Jesus – och sov i aktern med huvudet på dynan. De väckte honom och sade: Mästare, bryr du dig inte om att vi går under? Han vaknade och hutade åt vinden och sade till sjön: Tig, håll tyst! Vinden lade sig och det blev helt lugnt."* (Mark 4:35ff)

Det finns olika sorters sömn. En som grundar sig i tillit och frid och en annan som är en desperat flykt från ett liv vi inte orkar med. Ibland måste vi fly, men vad händer med oss när vi försöker fly från Guds kallelse i vårt liv? Vad gör våra upprepade nej med oss? Berättelsen visar att Guds kallelse består. Vi får nya möjligheter att säga ja. Men om nej et upprepas tillräckligt många gånger nöts vår lyhördhet för Guds tilltal ned.

Sömn kan vara rent fysisk men också bildlig. Psykologiskt kan vi i vissa situationer regrediera. Det innebär att vi backar tillbaka till ett tidigare utvecklingsstadium. Vi gör det alla mer eller mindre gång på gång under livet, ja kanske varje dag. Det är i grunden en god förmåga. På sjukhuset har jag mött den yttersta regressionen hos vuxna som ligger i fosterställning och suger på sin egen tumme. Jag söker då en trygg plats där jag är omsluten, isolerad och osårbar. Mina tankar går till de apatiska flyktingbarnen. Psykologen Eric Fromm har skrivit om detta. Det kallas för Jonasyndromet redan av Jung. Jona sov trots att stormen rimligen borde ha väckt honom.

Den judiske filosofen Martin Buber skrev om andlig regression utifrån Jona redan på 1950-talet. Andlighet utan riktning mot Jesus blir till en sömn där den mänskliga syndens djup förnekas. Retreat som inte följs av ett aktivt trons liv blir som en sömn. Den kärlekens väg Jesus vill att vi ska omvända oss till är utåtriktande, inte introvert. Kanske behöver vi som Jona ibland slängas i det kalla brusande havet för att få rätt perspektiv. Mot Nineve, inte Tarchis.

Jag tror även att vi ibland behöver få fly in i sömnens vila. (Ibland är också omvägarna nödvändiga och i förvet vet jag inte vad som är en omväg.) Inget är så läkande som sömn. Ta tid under denna helg att sova lite mer än vanligt om du har ett krävande liv till vardags. Ibland behöver vi fly in i sömnen bort från förväntningar oss själva och kanske även från vår upplevelse av Gud. Vi är bara människor.

Var skulle jag komma undan din närhet? Vart skulle jag fly för din blick? Stiger jag upp till himlen, finns du där, lägger jag mig i dödsriket är du också där. Tog jag morgonrodnadens vingar, gick jag till vila ytterst i havet, skulle du nå mig även där och gripa mig med din hand. (Ps. 139)

Andra föredraget: Valens lektion

Båtens besättning vill inte slänga Jona i havet. När de väl fått höra hans historia och han själv gett förslaget på en lösning tvekar de ändå. Sjömännen gör allt de kan. De rör allt vad de orkar. När de inte ser någon annan utväg ber de om förbarmande och förlåtelse för sina gärningar. Oviljan de kände mot Jona byts mot en stark känsla av solidaritet och barmhärtighet. De utgör en kontrast till Jonas egna känslor inför människorna i Nineve. Kanske har de förmågan till identifikation. Kan det vara så att den allmänmänniskliga upplevelsen av att vara på flykt från Gud väcker deras medlidande. Först när inga andra vägar återstår slänger de i honom och han sväljs av den stora fisken. Tre dagar befinner han sig där. I mörkret. I dödens rike.

Jona i fiskens buk är tidigt avbildad i katakomberna där de förföljda kristna gömde sig. Augustinus skriver att Jona främst avbildar Kristus i lidandet. Tre dagar var Jesus död. Inget hindrar dock att vi i tanken placerar oss själva i fiskens mage bredvid Jona. För några av oss är denna jorden ett dödens rike, åtminstone en försmak av död: hunger, smärta, ensamhet, hopplöshet, färglöshet, meningslöshet,

Gudslöshet. Kanske t o m ångest då den egna personligheten löses upp som maginnehållet sakta löses upp och de egna konturerna blir allt suddigare. Några av oss har anat detta, andra känner det väl (Jämför Ps. 69:1-4).

I den mörka buken, där i ensamheten, händer någonting med Jona. Kanske samma sak som Den förlorade sonen upplevde där han stod omgiven av de svin han var satt att vakta (Luk. 15). Han hade gått vilse i livet och förslösat sitt arv. När han når botten är det möjligt att tänka nytt. Det står att sonen kom till besinning. Han kom till sig själv lyder grundtexten. Först då kan han börja resan hem till sin pappa. Det som tycks vara fel väg visar sig vara en nödvändig omväg. Så också i mitt eget liv. Inte kan jag själv se vilka av livets vägval som fört mig rätt och vilka som fört mig vilse. Vad som tycks fel kan visa sig bli rätt utifrån vad som är Guds vilja i mitt liv. Den kan jag inte själv se annat än i backspeglarna, som filosofen Sören Kirkegaard skriver. Jag vill kontrollera och förstå meningen i mitt liv. Förtröstan på Gud när jag inte själv kan se de goda mönstren är vad trons praxis vill öva mig i. Josef i brunnen upplever samma sak (1 Mos. 37ff). Efter alla år av fångenskap utbrister han inför sina bröder: Vad ni tänkte till ont har Gud tänkt till något gott. Ibland, kanske oftare än jag anat. Tro är att följa vågen. Jag tvekar ofta och förfaller till missmod. Men det behöver jag inte klandra mig själv för. Även Jesus som visste om att han skulle uppstå bävade inför sitt kors (Luk. 22:41). Är det då inte rimligt att vi ibland bävar och tvekar i vår tillit? Valens mage saknar tydliga hörn. Ibland kan Jona inte förstå vad som är upp eller ner. Kanske är det svårt att få luft? Säkert ensamt och mörkt. Jag anar en upplevelse som ligger ångesten nära. När min personlighet blir upplöst och jag svävar fritt. Som den halvt upplösta abborren jag fann i sommarens gädda.

Min vanmakt är en potential för ett genombrott i mitt liv. Inte med automatik. Inte kontrollerad, utan när jag tappar greppet. Detta vi absolut inte vill uppleva. Jona faller handlöst när han slängs i vattnet. Utan kontroll. När det gäller våra egna liv hamnar vi bortom det som kan kläs i ord. Missförstånden blir absurda om det inte bottnar i egna erfarenheter.

Mystikern Thomas Merton beskriver detta i dikten ”All the way down”. Fritt översatt lyder den så här:

Jag gick ner / in i grottan / Hela vägen ner / Till havets botten / Jag gick djupare ner / längre ner än Jona och valen / Ingen har någonsin sjunkit så djupt / som jag.

Jag fördes djupare / Än någon diamantgruva / Längre ner än det djupaste hål / i Kimberly / Hela vägen ner / Jag trodde mig vara djävulen / Han sjönk inte djupare / än jag.

Och när andra trodde / Att jag var borta för alltid / Att jag nått ända ner / Till helvetet / Återvände jag till min egen kropp / Och kom tillbaka ut / Och jag ringde i min klocka.

Det har inte längre någon betydelse / hur de försöker skada mig nu / Ingen betydelse var / de lägger min grav / Ingen betydelse vilka orätter de utsätter mig för / För jag har sett rötterna / till all tro.

Jag har sett rummet / Där livet och döden formades / Jag har känt / krigets smedja / Jag såg till och med livmodern / från vilken allt kommer / Så djupt sjönk jag.

Och när andra trodde / Att jag var borta för alltid / Att jag nått ända ner / Till helvetet / Återvände jag till min egen kropp / Och kom tillbaka ut / Och jag ringde i min klocka.

Ingen av oss kommer under vår livscykel undan någon form av Jonaupplevelse. Avklädandets stund då det som bar inte längre tycks bära. Falsk religion lär oss att inte vara rädda. Lita på Gud och han kommer att se till att inget av det du fruktar drabbar dig. Sann religion säger istället: Var inte rädd. Det du fruktar kommer troligen att inträffa, men du behöver inte vara rädd för det. Livet innehåller mängder av glädjens möjligheter. Också det hav där du inte ser en horisont vilar i Gud. Grip kring Jesus – inget annat återstår. Kanske får vi be med Jesu ord:

Min Gud, min Gud, varför har du övergivit mig? Jag ropar förtvivlat, men du är långt borta. Min gud, jag ropar om dagen, men du svarar inte, jag ropar om natten men finner ingen ro. Dock är du den Helige, till din tron stiger Israels lovsång. På dig förtröstade våra fäder, de litade på dig, och du kom dem till hjälp. De ropade till dig och blev räddade, de litade på dig, och du svek dem aldrig. (Ps. 22)

Tredje föredraget: Jonas problem

Så spottas Jona upp på land och får än en gång samma uppmaning att gå till Nineve. Och han går. Profeterar och blir sittande utanför staden. Han spanar för att se hur det ska gå.

Gud ser hur Jona sitter och plågas av den starka solen. Helt oväntat kommer en stund av befrielse: en planta växer upp ur marken och ger skugga. Gud är inte okänslig för mänskliga vardagsproblem. Inget är för banalt. Han känner sin skapelse, också mig.

Jona är en människa med starka känslor. Han känner skuld, vrede och glädje. Arg blir han på ett närmast barnsligt sätt när busken han finner skugga under vissnar ner. Här ser vi att Gud inte bara talar till oss genom sitt ord utan också genom våra förvirrade känslor. Gud vill säga mig något i min vrede, i min ledsenhet, i mitt skratt. Jona förstår inte sitt eget inre, han känner inte sig själv. Därför behöver han hjälp. Jona behöver gå i terapi.

För vad är egentligen Jonas problem? Han är en Gudstroende människa, än mer: en profet. Men han flyr för att slippa profetera. Han är fylld av protester mot Gud och av självömkan. Vad är det som blivit fel i Jonas verklighetsuppfattning?

När vi börjar förstå budskapet i Jona bok blir en sak klar: Profetens olydnad och förtvivlan är bara symptom på ett djupare problem: Han är skenhelig. Han är en person med stark vilja men begränsad intelligens, en religiös människa som helt enkelt inte kan bära insikten om att Guds godhet omfattar människor som inte tillhörde hans egen religion. Särskilt svårt är det dessa människor levde i synd och dessutom är fiender till hans eget folk. Så när Jona tar emot befallningen från Gud att predika omvändelse för Människorna i Nineve blir han frustrerad. Han förstår att Guds hot om att utplåna staden inte är allvarligt menat, eller snarare; det är allvarligt menat men grundat i Guds barmhärtighet, Guds vilja att alla

människor ska omvända sig och få leva. Jona ser gärna att folket i Nineve blir utplånat. Han vill inte att de ska omvända sig och bli räddade. Jona tål inte Guds barmhärtighet. Tål jag den? Vem är utanför och innanför i min värld?

Budskapet i Jona bok är att den levande Guden är allas Gud och fylld av barmhärtighet mot alla människor. Martin Luther kallar denna bok för ”ett underbart tecken på Guds barmhärtighet mot hela världen”. ”Lägg märke till” skriver Luther ”den underbara skönheten hos Evighetens majestät när han handlar och bemöter den arga Jona. Detta är en god faders sätt att leda syndare. Lägg märke till hur han vädjar och grälar med den muttrande Jona för att få han vrede att lägga sig. Jona är ett värdelöst och udda helgon som är upprörd för att Gud visar barmhärtighet mot syndare. Han missunnar dem en framtid och önskar dem istället olycka. Ändå är Jona Guds älskade barn. Han småpratar ohämmat med Gud och visar ingen som helst rädsla för honom. Nej, han är inte rädd utan betraktar honom som sin pappa.” Så Långt Luther, fritt översatt.

Jona fylls av självömkan när den buske som skyddar honom mot solen dör, men han har svårt att unna andra människor – särskild andra folk – det goda Gud vill ge. Han vill ha Gud lite för sig själv. Andras lycka blir Jonas plåga. Sjömännen visade Jona långt större barmhärtighet än Jona är beredd att visa folket i Nineve. Jesus sa: Gud sände inte sin son till världen för att döma världen utan för att världen skulle räddas genom honom. Är jag lik Jona eller annorlunda? Hur tänker jag kring människor som jag inte tycker om? Gläds jag i smyg när livet går emot dom? I så fall är jag i gott sällskap med Jona. Och hur är samtalstonen mellan mig och Gud? Jonas respektlösa gräl ger mig uppmuntran att vara ärligare och mer äkta, även om jag kanske skäms lite för mina tankar. Jag inbjuds till mindre respekt men större ärlighet i mitt inre samtal.

Under Yom Kippur ber våra judiska syskon så här:

Herre, du visar dig i berättelsen om Jona, och vi ser att berättelsen handlar om oss själva. Nineve representerar vår värld och vi är Jona, den ovilliga profeten. Du har utvalt oss till att känna Dig och att älska dig. Denna kunskap är vår ära och denna kärlek är vår börda. En sådan kunskap är för underbar för oss. Men om du avslöjar vår vänskap för fiender och vänner, vårt uppdrag för dom som älskar oss och de som hatar oss så syns det att allt vi gör är ditt verk. Lever vi inte för andra så är vi ingenting själva. Det är vårt uppdrag att göra fångar fria, att ge hemlösa skydd, att ge de hungrande mat. Det är vårt uppgift att så vänskapens säd i ovänskapens jord, att försona ovänner och bringa befrielse till förtryckta. Din befallning är bortom beräkning. (Fritt översatt)

Varje människa har en skugga lär oss Jung. En dold baksida. Det vi skäms för i vårt inre, i vår personlighet, men inte kommer undan. Bara Jesus var utan skugga. Först när vi förmår se vår skugga kan vi förhålla oss till den. Innan dess är vi utlämnade åt den. Jonas gudomliga terapi gjorde något med honom, tror jag. Vad får vi inte veta. Berättelsen slutar abrupt. Mognad i tro och mänsklig mognad går hand i hand. Till den hör att lära känna sin skugga. Vi kan inte vinna över den men förhålla oss. Att inte domineras är en form av seger. Känner du din skugga? Jesus känner den redan så du behöver inte frukta den.

Skydda mig, Gud, jag flyr till dig. Jag säger till Herren: Min härskare, mitt högsta goda är du. Usla är de som hålls heliga i landet, dessa väldiga vill jag inte veta av. Låt dem ha så många beläten de vill, de som åtrår andra gudar - jag tar inte del i blodsoffren åt dem, jag tar inte deras namn i min mun. Herren är min andel, min bågare. Du bestämmer mitt öde. En ljuvlig lott har tillfallit mig, ja, min arvedel finner jag skön.

*Jag vill prisa Herren, han ger mig råd, mitt inre förmanar mig om natten.
Jag har alltid Herren inför mig, när han står vid min sida vacklar jag inte.
Därför gläds mitt hjärta och jublar, min kropp är i trygghet,
ty du lämnar mig inte åt dödsriket, du låter inte din trogne se graven.
Du visar mig vägen till liv, hos dig finns glädjens fullhet, ständig ljuvlighet i din högra hand. (Psalm 16)*

Fjärde föredraget: Jona-tecknet

I Matteusevangeliet berättas det att några skriftlärda och fariséer vill att Jesus skall ge dem ett tecken för att övertyga dem om vem han är. Till svar får de bland annat följande svar: *Detta onda och trolösa släkte kräver ett tecken, men de skall inte få något annat tecken än Jona-tecknet. Ty liksom Jona var i den stora fiskens buk i tre dagar och tre nätter skall människosonen vara i jordens inre i tre dagar och tre nätter (Matt. 12:39ff).*

Många ville få en bekräftelse på att Jesus verkligen var den Messias som man väntade på. Det skulle vara ett stort steg att bejaka de anspråk han kom med. Tvekan var rimlig. Man vill ha bevis. Begäran är rimlig. Men när jag tänker vidare inser jag att Jesus redan gett en hel del tecken i form av märkliga under. Vad ytterligare är det de skriftlärda begär? Finns det något tecken som skapar tro eller är det så att tro växer eller inte växer – i oss oberoende av om vi upplevt under eller inte? Saker som idag avviker från vad naturlagarna bjuder skapar inte automatiskt tro. Inte heller är det så att avsaknaden av religiösa upplevelser med nödvändighet står i vägen för tro. Biskop Krister Stendahl sa i en intervju att han aldrig i hela sitt liv upplevt något oförklarligt som han med säkerhet kunde hävda var ett övernaturligt gudomligt ingripande. Tro är något mer ogripbart. En långsamt växande tillit. Ett sätt att tolka och leva sitt liv. Tron har sin egen logik och kan vara logisk och rimlig men behöver inte vara det. Efter påskan beger sig de kvarvarande 11 lärjungarna till Galileen till den plats dit Jesus hade befallt dem att gå. När de fick se honom där föll de ner och hyllade honom, men några tvivlade. Trots tre år tillsammans och många underverk, trots att de sett honom dö på korset. Trots detta tvivlar några.

Ett ytterligare tecken erbjuder Jesus de som före påskan begär bevis: Jonatecknet. Han förutsäger sin egen död och uppståndelse. Tre dagar ska han vara död på samma sätt som Jona är i fiskens buk i tre dagar innan han spottas upp. Bibelfordet gör gällande att Jesus vet vad som komma skall. Hans död är en tvingande konsekvens av en kosmisk process där vi bara får se ett perspektiv av händelseförloppet. Ett skeende som omnämns redan i skapelseberättelsen når sin kulmen. Ormen i skapelseberättelsen får höra sin dom: *Jag skall väcka fiendskap mellan dig och kvinnan, mellan din avkomma och hennes: de skall*

*trampa på ditt huvud och du skall hugga dem i hälen (1 Mos. 3:14). Tidigt såg kyrkan Jesu död i ljuset av denna berättelse. Något vi aldrig riktigt kan omfatta med tanken sker på korset. Inte omfatta, men uppleva. Jesus gör ytterligare en hänvisning till Jonas berättelse i Lukasevangeliet 11:29ff. Han säger: *Detta släkte är ett ont släkte, men de skall inte få något annat än Jonatecknet. Ty liksom Jona blev ett tecken för folket i Nineve skal Människosonen bli det för detta släkte. (...) Folk från Nineve skall uppstå vid domen tillsammans med detta släkte och bli dess dom. Ty de omvände sig vid Jonas förkunnelse, men här finns något som är förmer än Jona (Luk. 11:29ff).**

Folket i Nineve tycktes omedvetna om att deras livsstil förde dem mot döden. När Jona berättar om Guds dom över deras liv sker en radikal omvändelse. Omvändelsen är tvåfaldig. Först så visar alla sin botfärdighet genom att fasta och klä sig i säckväv. Tecken på ånger och underkastelse. Men det är inte bara så att man försöker blidka Gud genom ett yttre spel. Kungen uppmanar alla att sluta med sitt onda liv och sina övergrepp. Det handlar både om en livsstilsändring och en offentlig avbön. Jämför gärna med jordens miljökris. Alla håller i princip med om att vår nuvarande livsstil leder till undergång. Alla håller med om att vi radikalt måste ändra vår livsstil. Vi medger vår synd. Vi lägger huvudet lite på sned och ser lite lagom allvarliga ut när vi säger det. Men dagen efter beställer allt fler en resa till Thailand eller en större segelbåt. Insikten resulterar inte i en ny livsstil. Det finns ingen ton av sann omvändelse utan bara ett principiellt erkännande av fakta. Folket i Nineve vände om och Gud tog tillbaka sin dom.

Vi kan få veta att vi lider av för höga blodfetter. Vi får veta att vi måste ändra vår livsstil och äta mer grönt. Gör vi det kommer fettet långsamt att rensas ur våra ådror. På sju år byts alla celler ut i vår kropp. Men det räcker inte med att prata om det. Jag måste i praktiken byta den feta osten mot morötterna för att något skall hända.

På samma sätt finns det hopp om liv på den här jorden därför att Gud vill liv. Men vi måste gå in i lydnaden. Det räcker inte med symbolhandlingar, d v s att klä sig i säck och aska, det behövs handling. Jesus efterfrågar praktik i våra liv på ett flertal områden. Allt vad ni vill att människorna skall göra för er det skall ni göra för dem. Så var det i Nineve och så är det på många områden i livet. Det hoppfulla är att Gud inte övergett oss utan vill ge oss nya möjligheter att vända om. Han sände Jesus Kristus, inte för att döma utan för att rädda. Gud vill liv.

På domens dag uppstår Nineves folk. De döms tillsammans med oss. De blir vittnen för oss eller mot oss. Här finns något som är förmer än Jona, säger Jesus. Han talar om sig själv. Han är en inbjudan till att välja om, att vända om. Hans undervisning visar var valen finns: dom över andra eller förlåtelse, Enkelhet i livsstilen så maten räcker till fler, lovsång till Gud istället för sentimental klagan.

2Bara hos Gud finner jag ro, från honom kommer min räddning.

3Han är klippan som räddar mig, min borg där jag står trygg.

4Hur länge skall ni ansätta mig, samfällt storma an
som mot en lutande vägg, en fallfärdig mur?

5De har enats om att störta ner mig.

De älskar svek, med munnen välsignar de,
men i sitt hjärta förbannar de.

6Bara hos Gud finner jag ro, från honom kommer mitt hopp.

7Han är klippan som räddar mig, min borg där jag står trygg.

8Från Gud kommer min hjälp och min ära, Gud är min tillflykt, min starka klippa.

9Sätt alltid din lit till honom, du folk, öppna ditt hjärta inför honom.

Gud är vår tillflykt.

10Bara en vindfläkt är människorna, de dödliga endast ett bländverk.

Läggs de i vågskålen höjer den sig, ja, de är lättare än luft.

11Lita inte till våld, sätt inte ert hopp till rövat gods.

Om än er rikedom växer, Förtrösta inte på den. Ett har Gud talat, två ting har jag hört: att Gud har makten, att du, Herre, är trofast. Du lönar var och en efter vad han har gjort. (Psalm 62)

Skriftemål i mässan under retreaten

1Herren lät en stor fisk sluka Jona. I tre dagar och tre nätter var Jona inne i fiskens buk. 2Därifrån bad han till Herren, sin Gud:

3Jag ropade till Herren i min nöd
och han svarade mig.
Ur dödsrikets inre steg mitt rop
och du hörde min röst.

4Du slungade mig i djupet, mitt i havet,
där strömmarna fångade mig.
Alla dina brottsjöar
slog samman över mitt huvud.

5Jag tänkte: Jag har fördrivits från dig.
Får jag se ditt heliga tempel igen?

6Vattnet slöt sig om min strupe,
djupet fångade mig.
Sjögräs snärjdes kring mitt huvud

7där nere vid bergens rötter.
Jag sjönk till det land vars portar
skulle reglas bakom mig för evigt.
Men du gav mig liv, o Herre, min Gud,
och förde mig upp ur graven.

8Då mina krafter sinade
vände jag mig till Herren.

Min bön nådde dig,
nådde ditt heliga tempel.

9De som dyrkar falska gudar
överger sin trofaste hjälpare.

10Men jag skall offra åt dig under lovsång
och infria mina löften.
Räddningen kommer från Herren.

11På Herrens befallning spydde fisken upp Jona på land.

Med stor vanda slänger sjömännen ner Jona i havet. Han slängs ut för att dö. En sista utväg för att alla inte ska dö. Ungefär som en skriftlärd säger om Jesus: Det är bättre att en dö för folket än att hela folket dör. Kanske också en naturlig konsekvens. Det var trots allt Jonas agerande som drog på dem alla denna storm. En människas handlande får ibland konsekvenser för många. En god människa kan orsaka en godhetslavin. Ett misstag kan sätta en dödlig lavin i rörelse. Så faller Jona mot döden, men han dör inte. Han hamnar i ett mellanläge. Uppslukad av en jättefisk, men ännu inte smält av fiskens magsyror. Som en skärseld i väntan på uppståndelsen. För inte vill Gud se Jona död, då hade ingen fisk behövts. Mitt i eländet finns en ton av hopp. Varje dag jag får leva, varje morgon jag vaknar säger mig att Gud vill mitt liv. Mitt hjärta slår. Jag orkar sätta mig upp. Jag lever trots allt fortfarande. *Vi vet att Gud på allt sätt hjälper dem som älskar honom att nå det goda, dem som han har kallat efter sin plan, skriver Paulus (Rom. 8:28).*

Jona ropar från valfiskens buk och Gud svarar honom. Gud inte bara hör utan Gud svarar Jona. Att Gud hör min bön kan jag lätt ta till mig, men vari består Guds svar? Var finns det i mitt liv? Invävt i det jag ser som tillfälligheter och naturkrafternas gång när sår läks, minnen sjunker ner i glömska, och en ny dag ger ny kraft. Några gånger kan jag se de mirakulösa svaren, men oftast inte. Bönen i Jesu namn sätter Guds krafter i rörelse. Som när den blödningsjuka kvinnan rörde vid Jesus och han utbrister: *Någon rörde vid mig. Jag kände att kraft gick ut ifrån mig (Luk. 8:46)*

Jonas sång befinner sig i gott sällskap. Jag hör psaltarens toner som bakgrundsmusik. Och läser vi psaltaren gång på gång så är det enskilda rader som allt oftare kilar fast i våra egna livserfarenheter, särskilt det som är mest aktuellt just nu. Det står att Gud slungade Jona i havet och berättelsen bekräftar det. Så är också vårt rop när vi sjunker ett rop till Gud. Ibland ett ”varför”, ibland ett ”hjälp”. Jesus sa: *Låt er inte skrämmas av dem som kan döda kroppen men sen inte kan göra mer. Jag skall tala om för er vem ni skall frukta. Frukta honom som kan döda och sedan har makt att kasta ner i helvetet. Säljs inte fem sparvar för två kopparslantar? Men ingen av dem är glömd av Gud. Och till och med hårstråna på ert huvud är räknade. Var inte rädda, ni är mer värda än aldrig så många sparvar (Luk. 12:4ff).* Märker ni spänningen i texten. Frukten och kärlek trängs i texten - och kanske också i våra liv - och det gnisslar. Vi rör oss mellan människofrukten till Gudsfrukten.

3Jag ropade till Herren i min nöd
och han svarade mig.
Ur dödsrikets inre steg mitt rop
och du hörde min röst.

Låt oss be och bekänna